

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZANTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 keddnap utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, április 30.

Vörös május.

Nem ünnep s mégis ezrek és ezrek ünneplik világszerte. Nincs piros betűkkel szedve a naplárban s mégis vörös májusunak hívják.

Pár évvel ezelőtt nagy hűhót jelentett május elseje. Tüntető körmenetek, munkabeszüntetések, rendőri beavatkozások, utcai harcok s végül egy csomó bevett fej és letartóztatás jelentették, hogy a »munka ünnepe!«

Igy avatták fel május elsejét a munka ünnepévé.

Azóta sokan el is felejtették már a május elsei rendőri brutalitásokat. Mindössze annyi történik, hogy legtöbb helyen önszántukból maguk a mesterek beszüntetik a munkát, az újságok nem jelennek meg s a munkások a »vörös május« jelszava alatt, kedélyes sörözés közben filozofálnak a jelenlegi zsarnoki társadalmi helyzet fölött, itt-ott megpróbálkozva holmi szelidebb kifakadással is az »urak« ellen.

Másnap tovább zuhog a pöröly, hasítja a forgácsot a gyalu és mormol a gőzgép, mintha semmi sem történt volna. Csak a rendőrök közül csóválják a fejüket azok, a kik megszoktak ilyenkorra egy kis hevesebb mozgást, kardlapozást, letartóztatást.

— Mi lesz a világból, ha már május elsején sem akadnak tüntetők.

Ugy jártunk, mint a hullámozó víz a medenczében. Megindul a hullám a medence egyik peremétől s átszáguld a másikig, tátongó mélységet hasítva a folyadékba. Innen megint visszaindul a hullám, de már kisebb hévvel. Így küldi a két medenczpart a hullámot egymásnak, míg végre a hintázódás folytán lecsillapul a víz s egy-egy vízfodor csak akkor fut rajta végig, ha valamelyik pajkos aranyhalacska ficzkándozás közben a szabad levegőbe próbál szökkelni.

Hatalmas hullámokat vert hajdan a »vörös május.« A munkások kiadták a jelszót: Május elseje a munka ünnepe! Megdöbbsentek erre a hullámra a munkaadók, de azért erélyes választ küldtek: Ünnepejétek hát meg kétszeres munkával! S jött vissza a munkásoktól a hullám: Május elsején nem dolgozunk! A munkaadók felelete egy szó volt: Rendőrség! S a ki a felkorbácsolt szenvedélyeket látta, azt hitte, hogy sem lesz ennek vége.

Ma nagyon szépen megférünk a vörös májussal. Szépen kiadjuk a munkásoknak az egynapi szabadságot, még irunk vezércikket is a munka ünnepéről, aztán megtöröljük a tollat és készülünk megnézni a munkások tüntető körsétáját.

A hullámok lecsillapultak; a vörös májusnak csak aranyhalacska ragyognak.

Itt is, ott is az éj homályában kivilágzik egy odátűzött májusfa az ideál ablakában vagy kapujában s kissé hamis cigánykisérettel felhangzik hamisítatlan borizú hangon a sokat jelentő ének:

— Minek is van szerelem a világon?
 Ő (sic) odabent meghatva hallgatja a

kedves figyelem tanujelét, ő (ez) odakint egyre merészebb gixereket vág ki az érzelmek hatása alatt, csak András bácsi mormog megvetőleg:

— Hát ez az a híres vörös május? Zöld május ez, azt a csigavérű micso-dáját.

Nem zöld biz az, de már nem is vörös.

Hosszu volna, ha csak fel is akarnók sorolni mindazokat az eseményeket, a melyek ezt a változást előidézték. Elég lesz csak úgy rájuk mutatnunk, mintha gyorsvonaton haladva szemlélnénk egy szép tájképet a Cook emberének vezetése és magyarázata mellett.

Mindenek előtt sokat tett a megszokás. Még a legokosabb új eszme is ellentállásra szokott találni s nincs az a badarság, a mit idők jártával természetesnek ne találánk. Ennek következtében senki sem sürgeti és senki sem ellenzi többé az ártatlan májusi ünnepléseket olyan hevesen, mint hajdanában. Megszokta mind a két fél. A következő az lett, hogy a munkások és munkaadók kezdték egymást másnak, nem csupán ellenségnek tekinteni s megindult a törvényhozás munkálatainak egész sorozata, a melyeknek mindnek egy volt a célja: munkások helyzetének javítása. Társadalmi téren a vallásos-jótevény egyesületek egész sokasága tekinti céljának a munkások segélyezését: a kath. legényegyletek, kath. mesteregyletek, kath. tanonczothonok, kath. munkás-olvasóegyletek, a délvidéki kath. parasztegylet stb. A tudomány

A „TISZANTÚL“ TÁRCZÁJA.

A polgári perrendtartás tervezetéről.*

Irta és a jogászegylet ápril. 28-iki ülésén felolvasta:
 Dr. Magyar Gyéza.

III.

A bíró helyzete a tervezet szerint.

A másik kérdés, a melylyel itt foglalkozni óhajtok az, hogy miben áll az a viszony, a melybe Tervezetünk szerint a bíró a felekhez jut? Azért választom ezt a kérdést, habár most nem először foglalkozom vele, mert a legfontosabb perjogi kérdés és leginkább alkalmas a Terv. szellemének megvilágítására, a mire ez alkalommal szorítkoznom kell és mert leginkább nyújt utbaigazítást a részletek kellő megértéséhez is.

Az újabb törvényhozások kivétel nélkül arra törekednek, hogy a bíró egyénisége a polgári perben minél nagyobb mértékben érvényesüljön, mert az a meggyőződés vált uralkodóvá, hogy a bíró annál jobban ítél, vagy mint általában szokták mondani, annál jobban deríti ki az *anyagigazságot*, minél inkább járhat el saját belátása szerint. Ezt az álláspontot pedig

* Rövidítések: a S. E. = sommás eljárás (1881: LIX. t. cz.) *tokezesi rts.* = törvénykezési rendtartás (1868: LIV. t. cz.); Terv. Tervezet.

azoknak a bajoknak a leküzdésére foglalják el, a melyek az igazságszolgáltatás terén a miatt jelentkeztek, hogy a korábbi jogok a bírót nagyon megkötötték s alig adtak neki módot az igazság kellő kiderítésére. Ugy is szokás ezt kifejezni, hogy ma már megszűnt a felek uralma a perben, annak helyébe a bíró uralma lépett; vagy még erőteljesebben, hogy ma már nem a felek rendezkednek a per fölött, hanem a bíró hivatalból nyomozza ki az igazságot.

En a mily károsnak tartom azt, hogy a bíró a polgári perben téltenségre legyen kárhoztatva, ép oly veszedelmesnek tartom az ellenkező véletelt. Az előbbi igazolására elég legyen hivatkoznom a régibb jog uralma alatt szerzett szomorú tapasztalatokra; az utóbbinak szóló bizonyítéka az 1793. évi porosz perrend, a melyet rövid fenállása után hatályon kívül kellett helyezni. Kell tehát bizonyos határvonalat húzni, a melyen túl a bíró uralmát a polgári perben nem szabad kiterjeszteni.

Azt fogom most kifejezni, mi legyen ez a határvonal és vajjon azt a Terv. helyesen vonja-e meg?

A bíró egyéni belátása két irányban érvényesülhet a polgári perben: az egyik az *anyaggyűjtés*, a másik a *bizonyítékok mértelegelése*.

A polgári per uralkodó elve a *rendelkező elv*. Ez azt jelenti, hogy *kizárólag* a felek szol-

gáltatják a polgári per anyagát, a bíró csak azt veheti figyelembe, a mit a felek előadtak. Ennek következtében a felperes határozza meg, hogy minő jogviszony iránt terjesszen elő keresetet; továbbá az alperes belátásától függ, hogy a keresetre miképpen nyilatkozzék, mindegyik fél belátása szerint hoz fel az ellenfél által tagadott tények bizonyítására bizonyító tényeket és eszközöket és végül mindegyik fél belátásától függ, hogy valamely perbeli hátrány orvoslását kérje-e vagy sem. A félnek ez a most vázolt egyoldalú rendelkezése azonban a polgári perben csak addig tart, míg az illető cselekvényt véghez nem vitte. Mihelyt ez megtörtént, rendelkezése a fölött megszűnik, a meny nyíban ez az ellenfél hátrányára válhatnék. Ekkor tehát a cselekvény egyoldalú visszavonása, vagyis a fél olyan tartalmu nyilatkozata, hogy a véghezvitt cselekvény ne birjon jogi hatálylyal, nincs megengedve. Ekkor az illető cselekvény a fél egyoldalú rendelkezése helyett a feleknek közös rendelkezése alá kerül. Ők ugyanis a bíróság előtt egyértelműen kijelenthetik, hogy az illető cselekvényt vagy akár az ítéletig végzett összes cselekvényeket nem akarják hatályukban fentartani és a pert ítélet helyett egyezséggel fejezik be.

A Terv. a rendelkező elv eme tételét meg egyezően mostani jogunkkal, — néhány kivétel eljárás leszámítva, a melyektől itt elte-

mindjobban érdeklődik a munkáskérdés iránt s az államkormányok a fegyveres hadsereg mellett a kenyérkereső hadsereg közkatonáival is kezdenek törődni.

Nagy haladás ez és alig néhány év eredménye. S ennek megvan a munkások közt is a látható jó hatása.

Nem tekintik többé ellenségüknek az egész jelen társadalmat, a melyet tüzzel, vassal vagy bombával, de el kell pusztítani, szét kell robbantani. A tulzó radikális irány mindjobban veszti magától a talajt s a munkások nem a társadalom romjain, hanem a jelen társadalom keretein belül akarják a maguk helyét föltalálni.

S ha a mostani békülékeny szellem továbbra is megteremheti a maga áldásos gyümölcsseit, akkor a munkás osztály ki fog fejlődni öntudatos, önzélt és súlylial bíró elemévé a társadalomnak s a benne még most szunnyadó hatalmas erőt mindnyájunk javára fogja érvényesíteni.

És akkor ők maguk fognak velünk együtt legjobban csodálkozni május elsejének rózsaszínű hajnalán:

— Beh furcsa is volt az, mikor az emberek egymás fejét törték be ezért az egy szóért: »vörös május!«

K. A.

Az egyetem ügye.

Wlassics Gyula miniszter még tegnapelőtt, a mint az egyetemi zavargásról értesült, azonnal felszólította az illetékes egyetemi hatóságokat, hogy haladéktalanul jelentést tegyenek, a fegyelmi vizsgálatot azonnal elrendeljék és minden óvintézkedést tegyenek arra nézve, hogy a zavargások ne ismétlődjenek.

A tényállást tartalmazó jelentést az egyetemi rektor és a jogkari dékán már tegnap reggel 1 órakor a miniszter elé terjesztették.

A miniszter a jelentés vétele után személyesen megjelent az egyetemen és a rektort és a jogkari dékánt személyesen is felhívta, hogy a vizsgálatot a legsürgősebben és a legerélyesebben foganatosítsák és egyuttal intézkedett

kintek, — szigorúan betartja. S így nem áll róla az, a mit kellő kritika nélkül sokszor állítani szokás, hogy a Terv ezt az elvet feladta s helyébe a nyomozó elvet fogadta volna el. Es helyes is, hogy a Terv. nem tér el tőle, mert a magánjogi védelem terén az állami érdek is azt parancsolja, hogy az állam lehetőleg a felek alkotóhoz alkalmazkodjék. Itt nem áll az, a mit különösen sokszor szokás felhozni, hogy az anyagi igazság kiderítésére kell mindenképp törekedni, hanem áll az, hogy az a legjobb ítélet, a mely a felek akaratának legjobban felel meg.

A rendelkező elv határain belül azonban a Terv. igen bő alkalmat nyújt a bírónak az anyaggyűjtés körül közreműködni. Műnéven a bíró ezt a közreműködését *pervezetésnek* nevezzük. Minthogy ez igen széleskörű az egész continensen a legszélesebb, mondják sokan, hogy a Terv. elejtette a rendelkező elvet s helyébe a nyomozó elvet állította, félreismervén azt, hogy a széleskörű pervezetés nem zárja ki a rendelkező elvet.

Elvileg az volna a leghelyesebb, ha a bíróságnak az anyag gyűjtése körül egyáltalában nem kellene közreműködni, hanem ha az teljesen kiderített anyagot kapna a felektől az elbírálásra. Mert ez a közreműködés nagy mértékben veszi igénybe a bíróság idejét és sokszor ellentéteket is szül a bíróság és a felek közt, a mi természetesen nem kívánatos. Mindazáltal még sem lehet nélkülözni, mert ez oly

felügyeleti jogánál fogva az iránt, hogy a vizsgálat minden fázisáról tüzetes értesítést nyerjen.

A miniszter sürgetésére délután az egyetemi tanács ülést tart és a vizsgálat megejtésére a fegyelmi bíróság tagjait meg fogja választani.

Az egyetemi tüntetésből kifolyólag ma volt az első párbaj Nagy Endre hírlapíró és Köpösdý Dezső joghallgató között.

A feltételek: egyszeri golyóváltás. Sebesülés nem történt, a felek kibékültek.

Egy párisi lap Ferencz Ferdinánd trónörököséről.

Ferencz Ferdinánd trónörökösnek az osztrák iskolaegyesület elnöksége előtt tett ismeretes nyilatkozatáról a párisi Figaro a következőket írja:

Ha a királyi herceg egy bizonyos vallás iránt érzett szimpátiáját akarta kifejezni, a mi másokat nyugtalaníthatna, ha egy kizárólag vallási kérdésben kompromittálta volna előkelő állását és az ő helyzetében szükséges pártatlanságát, ez kétségtelenül sajnálatos dolog volna, mert alkalmat ad az egyenellenkedésre. De az ő célja nyilván más volt; az ő közbelépése inkább politikai jellegű volt, mint vallásos és ha a protestánsok és a liberálisok azt hitték is, hogy tüntetnie kell ellene, a kir. herceg valósággal a pángermánok ellen fordult. Schönerer barátainak szeparatistákus törekvéseit akarta megróni s a birodalom egysége érdekében tört lándzsát.

A honvédelmi miniszter visszalépése.

Fejérváry Géza báró visszalépésének híre ismételtén fölmerült hol a lapokban, hol a politikai körökben s a honvédség főtisztai karában. E híreket eddig mindég megezáfozták, most azonban a miniszter visszalépését valószínűvé teszi egy hír, melyet a lezajlott bíróium-föltéti ünnepek alatt szélteben tárgyaltak az udvarnál. Az őszre ugyanis személyi változásvárható a magyar királyi udvari testőrség parancsnokságában, mely méltóságról Pálffy András visszalépni szándékozik. Az így megüresedő magyar királyi gárdakapitányságra az udvarnál

csak egy jelölt van: Fejérváry Géza báró, kit — a mint már említettük, — egyidejűleg gróffá nevez ki a király. Az udvarnál e dolgokról mint bevégzett tényről beszéltek olyanok is, kiket mindenki a jól értesült körökhöz számít. A honvédség táborkarában pedig már azt is tudni vélik, hogy Fejérváry utóda az az altábornagy lesz, ki a múlt évben egy tragikus eset alkalmából kegyvesztettség hírébe került. Az altábornagy annak idején nyomban elosztatta ugyan azt a vádat, hogy a tragédiát ő idézte föl, pozícióját mindazáltal megingottnak tartották. Annál nagyobb feltűnést keltett most a legutóbbi csapatszemle alkalmával az a kitüntetett figyelem, melylyel ő Felsége az elismert nagytehetségű altábornagyot részesítette.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, április 30.

Ma megszavazták a 27-ik szakaszt névszerinti szavazás kíséretében.

A szavazásra bevonult a kormánypart zöme, mert az udvari bál jó alkalom volt, hogy összejűjtse őket.

A vita vége éles volt. *Pichler* és *Rakovszky* ujjal nagy erélylyel és hővvel támadták a javaslatot. *Pichler* visszautasította *Rakovszky* ama vádját, hogy a függetlenségi part nem vett volna részt a harcban, másrészt egy lap ama rágalját, hogy a part a reakcionáriusokkal szövetkezne.

A hangulat nagyon tüzes volt. Összetűkzés is támadt, *Kubik* Béla és *Perczel* elnök közt.

Kubik azt követelte, hogy az elnök figyelmeztesse a jobboldalt, hogy ne zajongjon; mire *Perczel* — *Kubik*ot s nem a jobboldalt utasította rendre.

Erre *Kubik* olyanokat mondogatott oda a magát *Bánffy* idejébe visszaálmódó elnöknek, hogy annak ismét még háromszor volt alkalma readreutásítani őt.

Hegedűs minisztert az ellenzék folyton e dörgő kórossal szakította meg védekező beszédében:

nagy foku önzetlenséget és oly tökéletes jártasságot kívánna a felektől az anyag kiderítése körül, a minővel azok csak vajmi ritkán bírnak. Feltételezné továbbá, hogy mások, különösen a tanak az elbírálendő anyagot a feleknek önként szolgáltatják be, a mi nem minden esetben történik meg.

A bíróság pervezető hatalmának szorosan véve csak arra kellene kiterjednie, hogy általában a bíróság a felek anyagszolgáltató tevékenységét fokozza. Azonban a bírói pervezetés arra a célra is szükséges, hogy a felek ne tulsok és ne olyan anyagot hozzanak fel, a mely a per elbírálására nem szükséges, sőt azt csak késlelteti. Ez alapon megkülönböztetünk *positív* és *negatív* bírói pervezetést.

Es most lássunk emez elméleti tettelek világánál a Terv.-ből néhány nevezetesebb részletet a bíróság pervezető hatalmáról.

A Terv. különösen a bizonyítás terén juttat a bíróságnak rendkívül erős pozitív és negatív pervezető hatalmat. Ez az a pont, a melyen az összes continentalis jogokon tultesz, sőt még a S. E.-nál is tovább megy, a mely pedig mint közismeretű, a bizonyítás terén igen nagy hatalmat nyújt a bíróságnak. Az a nagy hatalom pedig, a melyet a Terv. a bíróságnak nyújt, abból áll, hogy a bizonyító fél *ellenfelét* is kötelezi arra, hogy a bizonyító felet az igazság kiderítésében támogassa s e célból bizonyító eszközöket nevezzen meg. Köteles tehát esetleg a bizonyító fél pervezetessé-

gét előmozdítani, holott neki az ellenkező az érdeke. Köteles pedig erre abból az okból, mert a perben olyan nyilatkozatot tett, habár arra nem volt kötelezve, a mely az igazságot kideríteni nagyon alkalmas és mert — s ezt nagyon ajánlanám szíves megfontolásul — *senki a bíróság előtt felelősség nélkül nem beszélhet*. De a bíróság kötelezheti a bizonyító fél ellenfelét közreműködni a bizonyításnál azon az alapon is, hogy a bizonyítás eredménye szerint valamely hiányzó eszközről neki van tudomása.

Ezek az elveken alapulnak a Terv. következő rendelkezései:

»A bíróság a tényállás felderítése vagy a felek között vitás körülmények bizonyítása végett hivatalból is rendelhet *tanu kihallgatást*, ha a feleknek — habár csak az előkészítő iratokban foglalt — előadásából más bizonyítás eredményéből, vagy a pernek egyéb adataiból kitűnik, hogy a tényállás felderítése vagy a ténykörülmény bizonyítása tanuval eszközölhető. A bíróság a tanu kihallgatása végett bármelyik felet felhívhatja a tanu megjelölésére és belátása szerint ítéli meg annak a körülménynek a kérdés eldöntésére való befolyását, ha a fél a tanut elegendő ok nélkül meg nem jelöli.« (304. §).

Továbbá a bíróság a tényállás felderítése vagy a felek közt vitás ténykörülmény bizonyítása végett hivatalból is elrendelheti, hogy a fél az okiratot mutassa fel, mely a per

— Vonja vissza!

Sűrűn hangzott ez a kiáltás is:

— Mondjon le!

Végre szavaztak. Négy névszerinti szavazást is kértek a szakaszra és a módosításokra. Először a szakaszra szavaztak. Mikor kezdőnek a G betűt kihúzták, az ellenzékéről ezt kiáltották:

— Galádság! Gazság! (Tudniillik a szakasz.)

A szavazás nagy zajjal folyt. Egyes kormánypárti szavazatot az ellenzék zugással vagy gunyos kacagással fogadott. Az eredmény nem volt kétséges, a szakaszt elfogadták.

*

Elnök Perczel Dezső 10 órakor nyitja meg az ülést.

Elnök bemutatja *Gödöllő* átiratát, melyben a házat az Erzsébet szobor-leleplezésre meghívja.

Napirend:

az Adria tárgyalása

Pichler Győző: Visszautasítja Rakovszky minapi támadását, hogy a függetlenségi párt nem vesz részt a vitában. Elismeri Rakovszky nagy munkásságát, melylyel a javaslat ellen küzdött, — de mikor ezt a szemrehányást megtette, nem a szenvedély, nem az indulat szólt belőle de azon politikai ellentét, mely őt a függetlenségi párttól elválasztja. Ha Rakovszky is az ő elveit vallaná, úgy indokolt volna szemrehányása, de így nem.

Köszönettel tartozik Széll Kálmán miniszterelnöknek, ki felszabadította a szabadelvű pártot a párfegyelemtől. Ez reményt ad neki arra, hogy nem fogják megszavazni a javaslatot.

Majd szavá teszi egy német felhivatalos lapnak cikkét, melyben a függetlenségi párt úgy van felhívva, mint a mely a néppárttal szövetségben volna s reakzionárius, antiliberalis elveket hirdetne. Ez pedig nem áll. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Hosszasan polemizál a miniszter tegnapi beszédével.

Az Adria tarifáit oly magasnak mondja, amelyet megfizetni nem lehet, úgy hogy so-

kan inkább az Elbéa szállítanak, mert az olcsóbb.

Kifogásolja a 31. szakaszt is, mely a szabadhajózást korlátozza, amennyiben a 31. §-ban az Adria kikötői magának, hogy a szerződésben nem érintett járatokon, más hajókat praemiummal ellátni nem szabad. Olyan társaságnak, melynek minden évben szüksége van új hajókra, amint azt a szerződésben látjuk, ilyen engedményt tenni nem szabad. Ez a szabadhajózás korlátozása. (Zaj a jobboldalon.)

Kubik Béla: Tessék a jobboldalt figyelmeztetni, hogy ne lármázzon!

Elnök: Kubik képviselő urat rendreutasítom.

Kubik Béla: Nem törődöm vele. (Zaj.)

Elnök: Kubik képviselő urat ismételtlen rendreutasítom.

Kubik Béla: Es én újra azt mondom, tessék a jobboldalt figyelmeztetni, hogy ne zajongjanak. Én az igazságot akarom! (Zaj, elnök csenget.)

Elnök: Kubik képviselő urat harmadszor rendreutasítom. Az ildomoság és a műveltség kívánja.

Kubik Béla: Tessék az elnöki székét megbecsülni.

Elnök: Kubik képviselő urat negyedszer is rendreutasítom. Figyelmeztetem képviselő urat, hogy kénytelen leszek a házszabályokat igénybe venni, ha az elnökkel polemizált. (Zaj, ellentmondás balról, helyeslés jobbról.)

Förster Ottó: Aki beszélni akar, menjen ki!

Pichler Győző: Kijelenti, hogy nem fogadja el a javaslatot. (Helyeslés balról.)

Rakovszky és Hegedüs.

Rakovszky István: Bizonyítja Pichlerrel szemben, hogy a néppárt nemcsak egyes 48-as elvek mellett harcol, de harcol minden egyes tétel ellen, melyben a haza önállóságát látja veszélyeztetve.

Áttér az Adriára, melyben a magyarállamjogot látja veszélyeztetve, mert lekötjük Magyarországot egy bizonytalan időre, egy társaságnak van lekötve. Foglalkozik az adómentességgel s ezzel kapcsolatban a járatokról beszél, melyeknél konstatálja, hogy az Adria 60 ezer mértfölddel kevesebbet tett meg, mint azt a

miniszter kimutatta, így természetes a subvenzió is aránylag sokkal nagyobb, mint azt a miniszter kimutatta. Beszédét azzal fejezi be, hogy felhívja a többséget, fogadják el az ő határozati javaslatát. Lehetetlennek tartja, hogy a többség mai politikai rendszere a kormányt ily javaslattal szemben támogassa. (Helyeslés balról.)

Hegedüs Sándor miniszter: T. Ház. (felkiáltások balról. Vonja vissza! Visszavonni! Mondjon le! Elnök csenget, nagy zaj). A miniszter körülményesen tárgyalja s czáfolni igyekszik az ellene felhozottakat. Rakovszkyval szemben megvédi a tőkét s azt mondja, hogy épen e törvényjavaslat által akarja a tőkét az ország szolgálatába belevonni.

A tarifák egyetemlegesen lettek megállapítva s azokban a miniszter sérelmet nem lát. (Felkiáltások balról. Vonja vissza! Ne beszéljen annyit). Kijelenti, hogy a tarifák által a szabad hajózás nincs korlátozva. Az adómentességre vonatkozólag kijelenti, hogy más országok is adómentesítettek egyes társaságokat. (Felkiáltások balról: Ilyen sehol nincs! Vonja vissza. Zaj. Elnök csenget). Kéri a szerződést elfogadni. (Oriási zaj. Vonja vissza! Mondjon le! Eladja a hazát).

A szavazás.

Elnök szavazásra bocsátja a kérdést. (Felkiáltások. Vonja vissza! Az országot adta el!)

Falónyi Géza: Majd megszavaztatja ezt a mai udvari bál.

Elnök elrendeli a névszerinti szavazást a 27. szakaszra Rakovszky határozati javaslatával szemben.

Öt perc szünet

Szünet után:

A névszerinti szavazást G betűnél kezdik. Az ellenzék folytonosan zajong:

— Vonják vissza a javaslatot. Ugyis megbukik.

— Galádság! — kiáltja *Endrey Gyula*.

— Gazság! — kiáltja *Zichy Aladár gr.*

— Udvari bál előtt vagyunk, meg kell szavazni — kiáltja *Falónyi*.

Az elnök felfüggeszti az ülést s 10 perc múlva kezdődik a szavazás.

Az első nevek a két Gajári, — hiányzik. Csupa nem! nem! hangzik.

adatai, nevezetesen a feleknek — habár csak az előkészítő iratokban foglalt — előadásai vagy a bizonyítás felvétele eredménye szerint birtokában van.* (344. §.)

Végül: »A bíróság a tényállás feiderítése vagy a felek közt vitás ténykörülmények bizonyítása végett hivatalból is szemlét rendelhet, ha a feleknek — habár csak az előkészítő iratokban foglalt — előadásából, más bizonyítás felvétele eredményéből, vagy a pernek egyéb adataiból kitűnik, hogy a tényállás feiderítése, illetőleg a bizonyítás szemlével eszközölhető.« (358. §.) »A bíróság annak a körülménynek az ügy eldöntésére befolyását, hogy valamelyik fél a szemle tárgyát a szemle hatánapján fel nem mutatja vagy a szemlét máskülönbben gátolja, belátása szerint ítéli meg.« (360. §.)

Ezekben a rendelkezésekben általában van szó arról, hogy a bíróság kötelezheti a peres feleket a bizonyító eszközök megjelölésére. Ez azonban csak a bizonyító fél ellenfelére bír jelentőség el, mert a bizonyító félnek amugy is érdekében áll a saját bizonyító eszközeit megnevezni. Ez a kényszer azonban nem kivétel a rendelkező elv alól. Ezzel az elvvel csak az ellenkező, hogy a bíróság a perben a fél érdekében az ő akarata ellenére valamit tegyen vagy tényeket a felek közreműködése nélkül is derítsen ki, de nem az, hogy a felet az ellenfél érdekében való közreműködésre kötelezi. Inkább azok a kifejezések, hogy a bíróság a bizonyítást hiva-

talból rendelheti el, látszanak a rendelkező elv ellen szólni. Ez azonban nem azt jelenti, mintha a bíróság a bizonyító eszközöket a saját kezdeményezéséből kutatná fel, hanem csak azt, hogy a bíróság a per adataiból, első sorban a felek előadásából kitűnő bizonyító eszközöket veszi figyelembe, anélkül, hogy ezt a bizonyító fél kifejezetten kérése.

A Terv. szerint a bíróság még egy más irányban is bír a bizonyítás körül a külföldi jogokénál szélesebb körű pervezető hatalommal. Minden perjogban ismeretes az a szabály, hogy a bíróság a peres feleket más bizonyítók hiányában vagy a bizonyítás kiegészítésére bizonyító eszközökül felhathasználhatja úgy, hogy valamelyiküket a bizonyítandó körülményre nézve megesketi. A Törvénykezési rendtartás a bíróságot e részben bizonyos szabályokhoz köti, a melyek a bíró egyéni belátásának vajmi csekély tért engednek. Másképp a S. E. és a Terv. Ezek az eskü helyett a felek eskü alatti kihallgatását fogadván el, igen tág körben bízzák a bíróság belátására, hogy a felek melyiket hallgassa ki eskü alatti. Azonban még sem mennek odáig mint az osztrák perrend, a mely ezen a ponton sokkal tágabb tért enged a bíró egyéni belátásának; de a mit éppen nem kell sajnálni.

Van a bizonyítás körében még egy eset, a melyben nemesak a Terv. (286. §.) hanem már a S. E. is (65. §.) a külföldi jogoknál jóval nagyobb mértékben nyújtanak a bírónak

pervezető hatalmat. Ez az, hogy kár, vagy elmaradt haszon mennyiségének bizonyításánál a bíróság ha a felek részéről ajánlott bizonyítás megnyugtató eredményt nem nyújtott vagy előreláthatólag nem ígér: bizonyítás-felvételek és tudakozódásokat is hivatalból foganatosíthat. Itt legerősebb a látszat, mintha a Terv. áttörte volna a rendelkezés elvét. De még sem: mert nem perbeli, hanem peren kívül álló tényeknek bizonyításáról, helyesebben megismeréséről van szó. Erre azonban a rendelkezés elve nem terjed ki. Sajnálom, hogy be kell érnem ezzel a rövid s talán homályos kijelentéssel és hogy le kell mondanom ennek az eddig kellően fel nem ismert jelenségnek részletes megismertetéséről.

Rendkívül tág a Terv. szerint a bíróság *negatív* pervezető hatalma is. Ennek megvilágítására csak egy igen jellemző példát. A bíróság a félnek oly utólagos előadásait és utólagosan ajánlott bizonyítékait, a melyek figyelembe vétele a tárgyalás elhatalosztatás tenné szükségessé, hivatalból is figyelmen kívül hagyhatja, ha arról győződik meg, hogy a fél előadásait az ügy elintézésének késleltetése végett szándékosan halogatta. (231). A S. E. (33. §.) és a német perrend (279) szerint ez csak a fél *kérelmére* történhetik.

A kettő közötti eltérés tehát nyilvánvaló. A Terv. rendelkezése az osztrák perrendből (179) van átvéve. Másfelől azonban a Terv. a S. E. (40 §.) azt rendelkezését, hogy a bírónak

Végre *Halász* Zsiga neve hangzik.

— Igen! — szól halkán.

— Renegát! Gyalázat! — Zug az ellenzék s a szavazás, így folyik tovább nagy érdeklődés közben.

Szűnet után a 27-ik szakaszt, vagyis az adómentességet 188 szavazattal 59 ellenében megszavazták.

Hasznos rendelet.

A mezőgazdaság szempontjából rendkívül hasznos és dicséretes munkát végzett a földmívelésügyi miniszter, mikor összeállította a hasznos emlős állatok s madarak betürendes névsorát, amelyek pusztítása káros.

Eddig szabadon lehetett gazdálkodni a természet hasznos szépségei fölött. Pedig a hasznos állatok pusztításának az a szomorú eredménye, hogy a növényzetet pusztító férgek még jobban szaporodnak.

A miniszter e körrendelete segíteni fog az eddigi félszeg állapotban. Súlyosan bünteti azokat. A 2-ik paragrafus rendelkezése szerint:

Aki az 1. §-ban felsorolt emlős állatokat és madarakat pusztítja, a madarak fészkeit és tojásait, fiait elszedik vagy azokat hatósági engedély nélkül forgalomba hozza, az 1894. XII. t.-cz. 95. §. o) pontjába ütköző kihágást követ el és 100 (száz) koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntethető.

A hatósági engedély is csak 10 darab állat és madár vagy azok tojásainak szedésére adhat jogot, mert ennél nagyobb mennyiség felhasználása a pusztítás jellegével birna.

Örömmel üdvözölheti a földmívelő közönség ezt a rendeletet, mert a nagy összesség érdekeit védi. Végső eredménye sokkal fontosabb, mint amilyenek az első pillanatra látszik.

A hasznos állatok védelme.

A földmívelésügyi m. kir. miniszter által folyó évi 24,655 sz. alatt a mezőgazdaságra hasznos állatok oltalmazása tárgyában kiadott

Körrendelet valamennyi törvényhatósághoz.

A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII. t.-cz. 57. és 53. § a alap-

ság olyan körülmények tekintetében, a melyeket a fél beszerezhető okirattal bizonyíthat, egyéb bizonyítást kizárhat, elejti.

A másik fő irány, a melyben a Terv. s vele megegyezően a S. E. szerint a bíró egyénisége igen nagy mértékben érvényesül a polgári perben a bizonyítékok szabad mérlegelése.

Nem mondanék ezzel semmi különösét, midőn ma már általában elismert elv, hogy a bizonyítékok bizonyító erejének mérlegelését lehetőleg a bíró belátására kell bízni, ha a mi jogunk ezen a ponton nem menne tovább a külföldi jogoknál. A S. E. és a Terv. annyiban szárnyalják túl a külföldi jogokat, hogy még csak a szükség esetén alkalmazható bizonyító ténynek, a fél eskü alatt tett vallomásának mérlegelését is a bíró szabad belátására bizzák. Igaz, hogy ezt az osztrák polgári perrend is teszi, de még sem oly mértékben, mint a mi jogunk. Az előbbi ugyanis nem enged meg, hogy a felelkezési eljárásban az első fokon kihallgatott fél ellenfele is kihallgatásuk eskü alatt (489. §), holott a S. E. (165 §) és a Terv. (522 §) ezt is megengedik. Szokatlan jelenség a perben, hogy az egyik fél esküjével a másik fél esküje helyezessék ellentétbe s hogy azok bizonyító erejét a bíró belátása szerint mérlegelje. Es nagyon súlyos is az a helyzet, a melybe a bíróság ennek következtében jut, mert igen nagy próbára teszi az ő ítélő képességét. Következetlenség azonban nincs

ján a megőgazdaságra hasznos állatok oltalmazása érdekében, a törvényhatóságok meghallgatása után, a belügyi és kereskedelemügyi miniszter urakkal egyetértőleg a következőket rendelem:

1. §. Védelemben részesítendő a következő állatok:

I. Emlősök.

1. Denevér, népies nevén szárnyas egér, pup denevér, pup egér stb; minden fajai, minden időben.

2. Vakandok, kivéve a virágos veteményes kerteket és csemete ültetvényeket, hol pusztíthatók.

3. Cziczványok fajai, kivéve a vízi cziczványt, mely a halászatra káros.

4. Sün, népies nevén sündisznó, töviskes disznó, tövis disznó, töviskes kutya, szőrdisznó stb.

II. Madarak.

Könnyebb kezelés céljából a védelmet igénylő madárfajok betürendes jegyzékébe ezen madárfajoknak az ország különböző vidékein használatos nevei is felvették a Budapesti Közlönybe a megfelelő tudományos név dűltbetűs jelzésével.

Összesen 643 olyan madarat nevez meg a miniszter körrendelete, amelyek védelemben részesítendőek. A veréb, amelynek kártékony-sága vitás, nincs közöttünk.

A körrendelet nevezetesebb rendelkezései a következők:

3. §. A jelen rendeletem 1. §-ában felsorolt állatokat élve elfogni, vagy megölni, a madarak fészkeit vagy tojásait elszedni csakis tudományos célra és hatósági engedéllyel szabad.

4. §. Aki az 1. §-ban felsorolt állatoknak fogására, madárfészkek vagy tojások elszedésére, vagy mindezek szállíthatására engedélyt óhajt kapni, annak valamely hazai tudományos intézet, szaktudós, vagy természettudományokkal igazoltan foglalkozó egyéntől, írásban való megbízást vagy megrendelést kell felmutatni.

5. Hatósági engedély azonban a 4. §-ban foglalt korlátozások mellett is csak legfeljebb 10 db. állat fogására, vagy 10 drb. madárfészkek elszedésére használható; s ez a mennyiség is csak annyiban, amennyiben az az állatra nézve pusztítás jellegével nem bir.

9. §. Jelen rendeletem valamennyi községben a szokásos módon kihirdetendő, annak határozmányaira a mezőri személyzet külön kioktatandó s a határozmányok megtartásának ellenőrzése az erdőri és ufenntartási személyzetnek is kötelességévé teendő.

Budapest, 1901. márczius hónap 18-án.

Darányi s. k.

Választók összeírása.

A képviselő választók jövő évi névjegyzékét már összeállították s tegnap már felülbírálta azokat a központi választmány.

Néhány százzal több a nagyváradi választók száma mint eddig volt, pedig most is nagyon hiányos még a névjegyzék, mert még háztulajdonosok is ki vannak hagyva abból, pedig olyan ház nincsen Nagyváradon, amelynek adója a választóképességre nem volna megfelelő összeg.

Mint halljuk, tömeges felszólalások lesznek a kihagyottak pótlólag leendő felvétele érdekében.

A központi választmány tegnap délután ülést tartott dr. *Bulyovszky* József polgármester elnöklété alatt, amelyen *Rádl* Ödön, *Szokoly* Tamás, *Mezey* Mihály, *Reismann* Mór és *Istvánffy* István aljegyző vettek részt.

A névjegyzékből Szatler Zsigmondot, Zboril Ferenczet, Tonk Emil és Bretter József külföldieket, valamint az elhalt gróf Neuhaus Emilt és Bábolnai Jánost törölték.

Továbbá a következő hirdetmény kibocsátását határozta el a központi választmány:

Az 1902. évre érvényes országgyűlési képviselő választóknak a nagyváradi választó kerületre nézve hivatalból összeállított ideiglenes névjegyzéke, a kihagyottak névjegyzékével együtt, az 1899. évi XV. t.-cz. 146. illetve 151. §-ai értelmében folyó évi május hó 5-ikétől kezdődőleg, folyó évi május hó 25-ikéig bezárólag a városház közigazgatási kiadóhivatalában közszemlére lesz kitéve. Ezen ideiglenes névjegyzék, valamint a kihagyottak jegyzékét a jelzett napokon reggeli 8 órától déli 12 óráig mindenki megtekintheti és délutáni 2 órától 6 óráig ugyanott lemásolhatja.

Felhívainak mindazok, akik az 1874. évi XXXIII. t.-cz. 44. §-a értelmében a felszólalásra akár azért, mert a választók névjegyzékébe be nem vétettek, akár azért mert nevék, foglalkozásuk, vagy életkoruk hibásan lett beírva, akár azért, mert valaki jogosulatlanul lett felvéve, vagy kihagyva: jogosítva vannak felszólalásaikat írásban, a szükséges okiratokkal felszerelve, a központi választmányhoz címezve az 1899. évi XV. t.-cz. 151. §-a értelmében 1. évi május hó 5-től 15-ig bezárólag Kelenföldi Dezső irodaigazgatónál beadni.

Ezen felszólalásokat a fentebb nevezett irodaigazgató hivatali helyiségében a hivatalos órák alatt mindenki megtekintheti, azokat délután 2—6 óráig ugyanott lemásolhatja s azokra

a rendelkezésben, mint ezt a nemrég egy más helyen kifejtettem.

Itt csak azokra a kimagasló pontokra utaltam, a melyeken a bíró egyénisége leginkább érvényesül. De a Terv. azt mondhatnám a maga egészében alapszik azon, hogy a bíró egyénisége a polgári perben minél jobban érvényesüljön.

Egyenesen erre a célra szolgál a Terv. merészen alkalmazott szóbelisége és nagyon erőteljes közvetlensége, továbbá az a számos diszpozitív szabály, a mely az egész Terv-en végigvonul. Kevés olyan §. van a Terv.-ben, a mely csak egyféle cselekvést írna elő a bíró részére, hanem a Terv. legtöbbször többféle cselekvési módot ír elő, a melyek közt a bíró szabadon választhat; sőt sokszor a követendő szabados választat; sőt sokszor a követendő a feltűnően sok »hat.« »het.« igeraggal végződő rendelkezés, a mely S. E.-ban és a Terv.-ben egyaránt található.

Ha egy perrend ennyire előtérbe tolja a bíró egyéniségét, annak jósa nem önmagában rejlik, hanem függ az azt alkalmazó bírótól, sokkal nagyobb mértékben, mint az olyané a mely a bírónak nem biztosít ily tág működési kört. Nagyon kívánatosnak tartom, hogy ez a Terv. megítélésénél minél inkább menjen át a köztudatba. Sőt irányadónak kell lennie minden reformnál, a mely jövőben a bírósági szervezeten fog menni.

Az nagyon vitatható, czélszerű-e a polgári

perben a bíró egyéni belátását annyira előtérbe állítani, mint ezt a Terv. teszi. És ezt a kérdést nem is azért vetem fel, mintha tartani kellene attól, hogy bíróságaink a rájuk ruházott nagy hatalommal esetleg vissza fognak élni. Ettől senki sem fél. Hanem felvetem a bíróság szempontjából. Mert minél nagyobb a hatalom, annál nagyobb a felelősség s annál nehezebb a bíró helyzete a perben. Az okot, a mely a törvényhozást arra indítja, hogy a bíróságot ily nagy hatalommal felruhazza, már jeleztem. És igaz is, hogy minél inkább járhat el a bíró a perben belátása szerint, annál inkább áll módjában az ügyet jól elbírálni. Ennek a fejében nem kell visszariadni attól, hogy a bíróságra súlyos feladatokat rójunk. A Terv. a hatalom átruházásában elnagyolt a legvégső határig, a miben különben nagy bizalom is nyilvánul bíróságainkkal szemben, a melyet azok teljes mértékben meg is érdemelnek. S így a Terv. álláspontja ellen sem elvi, sem gyakorlati szempontból kifogást tenni nem lehet. Sőt ellenkezőleg, joggal remélhetjük, hogy ha majd a Terv. szelleme a gyakorlatot teljesen áthatja, polgári bíraskodásunk igen magas színvonalra fog emelkedni.

Hogy ez így legyen, mindnyájan melegen kívánjuk.

Befejeztem. Köszönöm a szives figyelmet.

vonatközlő netán teendő észrevételét, írásban minden beadványhoz külön, a szükséges okiratokkal felszerelve az 1874. évi XXXIII. t.-cz. 45. és 46. §§-ai alapján a központi választmányhoz czimezve május hó 16-ikától 25-ikéig bezárólag az irodaigazgatónál benyújthatja.

Kelt Nagyváradi város központi választmányának 1901. évi április hó 30-án tartott üléséből.

Dr. Bulyovszky József,
polgármester, mint a közp.
válistmány elnöke.

UJDONSÁGOK

A zenger-truppok mozgolódnak.

Míg a sajtó valóságos akciózt fejtett ki Barnum működése ellen, addig — elég jó kilátással — megmozdultak a nagyvárad vendéglősök s még a *színházi idény tartama alatt* ide akarják csődíteni a különféle zenger-truppokot, mert amint a kérvényben kiemelik, a *megélhetésük* kívánja így.

A rendőrségi sajtóiroda adta ki a következő tudósítást:

A vendéglősök kérelemmel fordultak a rendőrkapitányhoz, engedje meg nekik már májusban is, hogy ének és daltársulatot fogadhassanak, mert nem tudnak megélni. Kérelmemléltanylandó. Színház sokat ártott a korcsma és vendéglőiparnak, kávéházaknak is.

A zenger-truppok még május hóban megkezdhenék működésüket.

Mi magunk részéről tiltakozunk a vendéglősök és kávéosk terve ellen s hisszük, hogy a rendőrség erélyes lesz ezuttal s meg fogja tagadni az indokolatlan kérelmet, mert nem hisszük, hogy indokolásnak vegye azon nevetséges kitétel, hogy »orfeumok nélkül nem tudnak megélni«. Mikor városunk *színészéletnek* és a közönségnek az érdeke az orfeumok ellen szól, — akkor nem lehet az egyesek, vagyis a vendéglősök kérelmét teljesíteni. Mert hogy tisztességesen ilyen nagy városban megélhetnek, — az bizonyos. Tükrre menni, éhen halni nem láttunk még közülük egyet sem s nagyon szomorú volna, ha az orfeumok segítenék elő a boldogulásokat.

Hiszük, hogy a rendőrség határozata elutasító lesz, annál is inkább, mert orfeumokra *egyáltalán nincs szükségünk*, akkor meg pláne nincs, mikor egy nagy áldozatokkal fenn tartott színtársulat működik városunkban, melynek valósággal *létkérdés* a főkapitány tagadó válasza.

TAJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Május 1. Orvos-egylet gyűlése d. u. 5 órakor.

* **Személyi hírek.** Leszkay András, a *Magyar Színház* igazgatója Nagyváradon időzik. — *Szártory* tábornok honvéd-dandárnok városunkban időzik.

* **Szemle a honvédség felett.** A nagyvárad 4. honvéd-ezred felett ma tartotta meg a tavaszi szemlét Szártory dandárnok. A szemle szépen sikerült. A tábornok ma Debreczenbe utazik, hol a 3-ik ezred felett tart szemlét.

* **A bibornok kegyadományja.** Dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspök havi kegyadományja 600 korona május 1-én délután 2 órakor fog kiosztatni a koldusápoló intézetben. Özv. *Grunwald* Henrikné, alelnöknő.

* **Miniszteri biztos a főgymnáziumban.** Szamosi János kolozvári egyetemi tanár, kit a vallás- és közoktatásügyi miniszter a nagyvárad tankerület főgymnáziumaiban a classica philológia tanításának vizsgálatára miniszteri biztosul nevezett ki, jelenleg Nagyváradon időzik s a főgymnáziumot látogatja pár napon át.

* **Főispán járás.** A tegnap esti udvari bála a főispáni kar legnagyobb része Budapestre érkezett. (Vajjon milyen nótára fognak ezek ott táncolni?)

* **Óvodák ügye.** Tegnap d. u. 5 órakor az óvodai bizottság ülést tartott a városházán. A bizottság tagjai közül jelen voltak: Mezey Mihály, Böszörményi Géza, Paczauer József, Mezey Vilma, Rechné-Bauer Zsófia és Réz Mihály. Az ülésen az óvodai költségvetés tételi kerületek tárgyalásra, beható eszmecsere folyt azonkívül az állami kezelésbe kerülő öt új óvoda felállítása és megnyitása felett is.

* **Vesztett eb garázdálkodása.** A napokban egy vestett eb garázdálkodott a biharmegyei Gross községben. Egy szerencsétlen gyermeket: Denutz Györgyöt összeharapta. Felszállították a budapesti Högyes intézetbe.

* **Május elseje.** A munkások napja május elseje, melyen most már szokássá vált az, hogy e napon mindenütt szünetel a munka. Az általános szokásnak hódolva, május 1-én nyomdászaiknak mi is úgy, mint a múlt évben, szünetet adtunk, **lapunk legközelebbi száma tehát csak pénteken reggel fog megjelenni.**

* **Cserebogár-csapás.** Az utóbbi meleg napokon millió számra bujt ki a cserebogár, a gyümölcsfák szép reményeket keltő termését teljes letatorással fenyegetve. A városi tanács igen helyesen tenné, ha a gazdákat felelősség mellett utasítaná a cserebogarak elpusztítására és így a gyümölcstermelésüket fenyegető veszély közös erővel való megelőzésére törvényes következmények mellett hívják fel.

* **Az első gazdasági munkás-közvetítő.** Az új mezőgazdasági törvény értelmében bizonyos jutalordij mellett a rendőrkapitányi hivatal valamely közege végzi a munkásokközvetítő teendőket. Nagyváradon eddig *Hassie* Sándor alkapitány viselte ezt a tisztet. Legközelebb magánközvetítő iroda is nyílik nálunk, ugyanis *Frenck* Sámuel nagyvárad lakos kérvényt adott be a közigazgatási bizottság elé, melyben engedélyt kér arra, hogy Nagyváradon mezői gazdaságokba munkásokat közvetítő intézetet állíthasson fel.

* **A németek ivóképesége.** A legutóbbi diáklakomán Bonnban, melyen tudvalevőleg a német császár is résztvett, 7500 liter sört fogyasztottak el. A jelen voltak száma alig tett ezret, úgy hogy minden egyes személyre átlag 7 $\frac{1}{2}$ liter sör jutott.

* **Kitelepített cigányok.** A velencei közbirtokosság bírói uton kitelepítette földjéről az emberi emlékezet óta ott lakó *halvannégy* cigány családot. A földönfutóvá lett családok küldöttsége tegnap járt a főkapitánynál s rendőri ottalmat és intézkedést kért. A kitelepítettek közül *harmincznyolczan* idevaló illetőségűek, huszonhat család azonban olyan, melynek tagjai tíz-tizenöt év óta laknak itt, de fogalmuk sincs róla, hogy hova való illetőségűek. A főkapitány megígérte, hogy amit csak lehet tenni, azt megteszi az érdekükben, előbb azonban érintkezésbe lép a velencei közbirtokosokkal, hogy a kitelepítés okáról felvilágosítást szerezzen magának. A halvannégy család most hajléktalanul bolyong s a legnagyobb nyomorral küzd.

* **A Kath. Legényegylet új tisztikara.** A kath. legényegylet vasárnapi ifjusági gyűlésében végezte a tisztújítást. Pénztárnok lett *Rottensteiner* István, volt I. dékán. Főkönyvtárnok: *Tóth* Lajos. II. könyvtárnok: *Kauczill* Lipót. II. dékán: *Papp* Ferencz. Főrendező: *Barza* József. Rendezők: *Góga* András, *Tiszai* József, *Gábris* Béla, *Barza* Károly, *Rácz* János, *Kendrella* János, *Gábris* János, *Kauczill* István, *Barna* Károly, *Rogoz* Rezső, *Ambrus* János, *Kádár* János, *Papp* Gyula, *Beidlbeck* Gyula. Szállásrendező: *Nyiraty* Antal. Az ünnepélyrendező bizottságba megválasztottak: Elnök: *Morvay* Vilibáld, bizottsági tagok: *Nyiraty* Antal, *Barza* Antal, *Veres* Lajos, *Veres* János, *Hann* Károly, *Kauczill* István, *Kendrella* János, *Nemes* Ferencz, *Fröhlich* György, *Kádár* János, *Vinkler* Gusztáv, *Brabecz* Ferencz. Vasárnap tartja az ünnepélyrendező bizottság első ülését, melyen egy évi ünnepély programot fognak összeállítani s rendezik a környékre teendő kirándulásokat.

* **Zsidóból katolikus.** A 37. József ezred egyik izraelita vallású legénye, *Spitzer* Béla a napokban kikeresztelkedett s a római katolikus egyház kötelékébe lépett. A keresztelés a várad-olaszai plebánia-templomban ment végbe s a keresztapai tisztet lovag *Kempf* Róbert százados teljesítette, a keresztelés szertartását *Andrássy* Péter katonalelkész végezte.

* **Rendőri szolgálat a sétatereken.** Május 1-től kezdve a Rédey-kertben, a Schlauch-parkban, Ezredévi emléktéren és az országutcai sétateren szolgálatba lépnek a köztéri felügyelők. Összesen ötöt vettek fel, kik közül kettő a Rédey-kertben, egy a Schlauch-téren, egy az Ezredévi emléktéren és egy az országutcai sétateren lesz alkalmazva, reggel hat órától, este hat óráig. Ezenkívül 4 új rendőrszem lép szolgálatba. A Rédey-kert és Schlauch-téren vasár- és ünnepnap délután 5-9-ig, a Körözsparton és a Városligetben pedig állandóan nappali őrszem tesz szolgálatot.

* **A számonkérőszék működése.** Dr. Beöthy László főispán, dr. Bulyovszky József polgármester és Pfüll Ágoston h. pénzügyigazgatóból álló bizottság ma a városi adóhivatalt vizsgálta felül. Egész nap tartott a vizsgálat s mindent a legnagyobb rendben találtak s a vizsgálat befejezte után a főispán megelégedésének és elismerésének adott kifejezést.

* **Kirabolt pénzügyet.** Vakmerő rablást követtek el vasárnap éjjel Jaszenován, amikor is emberélet is esett áldozatul. A tettesek kirabolták az ottani önszegélyző szövetkezetet, melynek nagy *Weitheim-szekerényét* kocsira téve kivitték a mezőre, a hol annak tartalmát kiürítették. A csendőrség csak reggel értesül a az esetről s a nyomozást azonnal megindította még pedig eredménnyel, amennyiben a tettesek már el vannak fogva. A jaszenovai önszegélyző szövetkezet helyisége a község főutcáján van, de kertje kinyílik a mellékutcára. Az épületben csak a szövetkezet szolgálja *Basch* Antal lakott, aki vasárnap délután átrándult feleségével a szomszéd községbe, de még este 9 órakor visszatért és lefeküdt. *Brunner* Ferencz, *Bujella* Tamás, *Bujella* György, *Gyokit* Milán és *Motca* Tódor még vasárnap délután; amikor a szövetkezet szolgálja elutazott, összeheszték, hogy kirabolják a szövetkezetet. Arra nem is számítottak, hogy a szolgálja éjjelre visszatér. Éjjel felé aztán kibontották a mellékutcáról a kert kerítését, bementek a pénztári helyiségbe. Munkájuk közben a szövetkezet szolgálja felébredt és kijött a lakásából. *Gyokits* Milán, a ki örnek volt felállítva, egy fejszével azonnal leütötte. *Baschnak* a felesége szintén ki akart rohanni, de erre rázárták az ajtót és agyonveréssel fe-

nyeggették, ha kiabálni mer. A megijedt aszszony csak reggel mert az ablakon kibujni a mikor már férjét halva találta a félszer alatt, a hova a rablók bevonszolták. A pénztár szekrényt megtalálták a mezőn feltörve. A benne volt 874 forintot a rablók elvitték, ezenkívül a váltókat összetépték. A rablókát Baschnó bemondása alapján még aznap elfogta a csendőrség; az elrablott pénzből csak 230 forintot találtak meg a tetteseknél, a többiről nem akarnak tudni s azt állítják, hogy csak annyi volt a pénzeszekrényben.

* **Francia-német nyájaskodás.** Az akadémia nemzetközi kongresszusa alkalmával a párisi községtanács fogadó estélyt rendezett az akadémikusok tiszteletére, mely alkalommal a községtanács elnökének üdvözlő beszédére Waldeyer akadémikus németül válaszolt. A nácionalista lapok e miatt most nagyon dühöngenek és vezérük, Drumont, miután Waldeyert és a többi akadémikusokat héber bandának nevezte el, nekírt Momsennek, a ki szintén ott volt és a következőleg ír róla: Ez az egész közönséges ember (sala Monsieur) azzal hálálta meg III. Napoleonnak iránta tanúsított sziveségeit, hogy Tuileráit a félvilági hölgyek szalójának nevezte el és a francia irodalomról azt mondta, hogy az olyan piszkos, mint a Szajna vize. Ezért bizony kár volt a párisi városatyáknak ezt a piszkos német embert oly kitűnő szíveséggel fogadni.

EGYESÜLETEK.

A kath. kör választmány legközelebbi ülését e héten nem tartja meg.

Igazságszolgáltatás.

Füzy Ernő vizsgálati fogságban. Füzy Ernő volt mikló-lázuri segédjegyzőt, ki nek nevét már a lapok hasábjairól ismerik olvasóink, a nagyvárad kir. törvényszék vizsgálóbírája letartóztatta. Füzy ellen okirat hamisítás és rágalmozás miatt indult meg a vizsgálat, ugyanis a nagyvárad postai igazgatóság ellen egy beadványt adott be a miniszteriumhoz, melyben a postai igazgatóságot súlyos rágalommal illette, s ezen felül még több rendű okirathamisítást is követelt el, s ezek miatt történt letartóztatása.

Felmentett kereskedő. Régen huzódik már a Weisz Ignác és fia cég csődügye. Az 1896. év szeptember havában ment csődbe az ókszerész cég s Weisz Gyula cégtársat hamis bukás czímen vád alá helyezték. A nagyvárad kir. törvényszék tegnap tárgyalta ezt az ügyet s Weisz Gyulát a vád és következmények terhe alól teljesen felmentette.

IRODALOM.

A Magyar Könyvtár most megjelent áprilisi sorozata újra előbbre vitte ezt a Radó Antal szerkesztésében megjelenő kiváló vállalatot kitűzött programja megvalósításában. E sorozat folytatja ugyanis a M. K. Shakspeare kiadását, Mikos Lajos rendkívül gondos, erőteljes fordításában közlő *Othello*-t (214—215. sz.) Ezt a fordítást, a mely egyenesen a M. K. számára készült, nemsokára követni fogja *Romeo és Júlia*. Telkes Béla fordításában. — Rendkívül érdemes füzet a 216. számú is, mely Zrínyi Miklós-nak politikai hitvallását. — A török áfium ellen való orvosságot teszi olcsón hozzáférhetővé. A XVII. századnak e legkiválóbb prózai munkáját Ferenczy Zoltán

látta el bevezetéssel és kitűnő jegyzetekkel. — A 217. szám *Bársony* Istvánnak egy újabb füzete. Címe: *Szól a puska*. Természeti képek és vadász tréfák, melyekben teljes erővel és vényesül Bársony nagy természetmegfigyelési képessége és pompás, színes nyelve. — Három elsősorú modera angol elbeszélőt ismert meg a magyar közönséggel a 218. szám: *Angol Elbeszélők* Tara I. Phillips, Merrick és Becke — nálunk alig ismert három név, pedig mind a három, de főleg Becke kiváló novellista. A füzet Marquis Géza jeles fordítása. — Van a sorozatban végül a M. K. Petőfi kiadásának egy újabb füzete is (235. sz.) a *Románok*, melyet Lenke Henrik látott el bevezetéssel és Akantisz Viktor illusztrált. — A Magyar Könyvtár eddig megjelent számai részleírtetésre is kaphatók. Teljes jegyzékkel ingyen szolgál minden könyvkereskedés. Megrendelhető egyes füzetenként is Lampel Róbert (Wodianer A. és Fiai) és kir. udvari könyvkereskedésében, Budapesten, VI. Andrásy-ut 21. sz. alatt és minden könyvkereskedésben.

TANUGY.

Az óvó és tankötelesek összeírása Nagyváradon.

A folyó évi április 1-én megkezdett összeírás április 28-án fejeztetett be s tegnap délelőtti nyújtatott át Gerő Armin rendőrőrkapitány urnak, ki azt megvizsgálván, elismerő szavak kíséretében vette át.

Az eredmény a következő: Nagyvárad város területén összeíratott 11344 tanköteles, vagyis 642-vel több mint a múlt évben. Ezek közül Olasziban lakik: 3859, — Ujvároson 2946, — Külvároson 889, — Váralján 1569, — Csillagvároson 439, — Velenczén 1228, a Szőlőhegy községben pedig 414.

Az idegen tankötelesek létszáma 707, Olasziban lakik közülük: 459, — Ujváros és Külvároson 118, — Váralján 91, — Velenczén 39.

A város területén van óvóköteles: 3094, — elemi tanköteles 5382, — ismétlő tanköteles 2868.

A teljes létszámból (11344) fiu: 5764, leány: 5580.

Vallásra nézve: rk. 3885, — gkath. 493, — gkel. 581, — ev. ref. 2939, — ág. hitv. 169 — unit. 10, — izr. 3267.

Nagyváradon, 1901. április 30.

Számborovszky Rezső, Istvánffy József,
összeíró jegyző. összeíró elnök.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR.

Szerda: Kis szökevény (Miss Halton vendégförlépése.)

Csütörtök: Kis szökevény, (Miss Halton vendégförlépése.)

Péntek: Gésák, (Miss Halton vendégförlépése.)

Szombat: Szép Heléna.

Vasárnap: Toloncz.

A jövő havi műsor. Az elmúlt hónapban kifogásolta több színügyi bizottsági tag, hogy a havi műsort a hónap derekán terjesztette be *Somogyi* Károly szinigazgató. Most ezen is lesz segítve. A május havi műsor már a színügyi bizottság előtt van s azt holnap, csütörtökön d. u. tárgyalja a bizottság. Erre vonatkozólag a következő meghívót vettük:

A színügyi bizottság tagjait tisztelettel felkérem, hogy a május hó 2-án d. u. 4 órakor tartandó bizottsági gyűlésen a városháza termében megjelenjen szíveskedjenek.

Tárgy: A május havi műsor bemutatása. Nagyvárad, 1901. április 30.

Dr. Hoványi Géza,
szinügyi bizott. elnök.

Farsang utolja. A Nemzeti Színház tegnap mutatta be Hartleben *Farsang utolja* című drámáját Beöthy igazgató fordításában. Nem volt nagyon szerencsés dolog, noha a közönség egyrésze jószákkal fogadta; a mi elég különös dolog. Mert ebben a darabban becsületen, denuncziás katonatisztek szerepelnek, a kik az *Ármány és szerelem* intrikusainak nyomába lépnek. Megrágalmaznak, becsületétől megfosztanak egy leányt, csak azért, hogy kedvesétől elválasszák, mert kedvesének, a ki szintén katonatiszt, jó partit szántak. Azután denuncziálják a fiatal hadnagyot lehetetlenné tévén karrierjét. A hadnagy azután kedvesével együtt öngyilkosságot követ el. Ez a *Doppelselbstmord* méltán fejezi be a német szentimentalizmussal bőven megspékelt drámát, a mely olyan színben tünteti föl a német hadsereg tisztjeit, hogy csodálkozunk kell rajta. Nevezetesen azon, hogy Németországban eltűrték ennek a darabnak a színterhozását és ott — mint hirdetik — sűrűn adják elő. A német katonatiszteknek van okuk pirulni ezen a darabon. A mi hadseregünkről ilyen képet rajzolni lehetetlen volna. Csak egy női szereplője van a darabnak, ami nagyon egyhangúvá teszi a darabot.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 192.

Idénybérlet. — sz.

Nagyváradon, szerdán, 1901. május 1-én

A kis szökevény.

Operette.

S Z E M E L Y E K :

Lord Coodle — — — —	Bognár János
Lady Cooole — — — —	Benkő Jolán
Stanley Eduard unokaöcsésük	Erdélyi Miklós
Stanley Dorottya, huga — —	Tóváry Anna
Gray Vinnifred, árvaleány — —	Miss Mary Halton
Flipper jockey — — — —	Bécezi Gyula
Barlay Róbert — — — —	Deésy Alfréd
Paloni, korzikai konzul — —	Vank István
Carmencita — — — —	Lányi Edith
Tamarind testvér. — — — —	Pintér Imre

HELYÁRAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsólye 1 frt 50 kr. Kórszék 1 frt 20 kr. Támlászek 1 frt. Érkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., diák és katonajegy 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vásár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 órától 5-ig a rendes nappali pénztárnál.

Holnap csütörtökön, május 2-án

A KIS SZÖKEVÉNY.

Operette.

Közönség köre.*

A körözs-utczai óvoda felosztása.

Kellemetlen helyzetnek néznek elébe a körözs-utczai, valamint a környékbeli szülők, hogy gyermekeiket a megszokott s központban levő körözs-utczai magán óvoda helyett a füzesen (felső kaszárnya-utca) épült s ujonnan berendezett de a közönség részéről alig hozzá férhető óvodába kénytelenek küldeni. — Még kellemetlenebb reánk az a tudat, hogy gyerme-

keinket az új óvoda bizonytalan megnyitásáig otthon tartani kényszerülünk, amennyiben vett értesülésünk szerint a mai napig nem tudjuk, hogy mire bizzuk a gyermekeinket az új óvoda megnyitásával. — Azon kérelemmel fordulunk Biharvármegye tanfelügyelőjéhez, — hogy az óvónőt sürgősen kinevezni kegyeskedjék, — ne lennének kényszerülve most, — amidőn leginkább óhajtanánk dolgaink közepett gyermekeinket biztos kezekre bízni. — Általános az óhajunk, hogy *Balogh Irma* óvónő vegye át az új óvoda vezetését, akit a gyermekekkel való gyengéd bánásmódjáról, nemes gondolkodásáról s e téren kitűnő képességéről mindnyájan ösmerünk: Polnik Mihály, Nagy Lajos, Nagy Károly, Mezey János, Kóta Lajos, Rosenbaum Bernát, Lakos Lajos, Witt Sándor, Felvinczy Lajos, Weisz Salamon.

REGÉNY-CSARNOK.

Sibilla.

Írta: Adalbert Károly.

Németből fordította: Lubinszky Anna.

84.

Ilyen arányban nőtt Joachim iránti emléke, szenvedélyes, egész lényét uraló hatalommá. Közeledni hozzá — menekülni tőle. A vihar. A Lago di Como vihara itt volt. Fenyegette a csolnakot. Ahányszor végig zugott rajta erősebb lett s ellenállási képessége fogyott.

De ismerte az életét és magát. Tudta, merre mutatott pályája. — Előre Sibilla a merészt segítik az istenek! Ne nézz hátra, kövesd utad.

Másnap korán felkereste az igazgatót. Óhaját elcáfolta. Két évi szabadságidőt kért egy művész utra és megkapta azzal a feltétellel, hogy visszatérése után még egy évig játszik Rabena színházánál. Az atyai jóakarát helyén valónak találta, hogy kedvence felhasználja szárnyait sőt szükségesnek találta, hogy Európa nagyobb városaiban befejezze kiképzését s megérdemelt diadalt arasson. Még amennyiben hatalmában állt, utját simította. De mi szüksége volt Sibillának más emberek segítségére? Hírnev és tehetség egyesülve fiatatság és szépséggel jobb talizmán volt, mint levél és ajánlás.

Hévvvel sürgette az elutazást. A föld égett lába alatt. Alig volt képes Rabena színpadán fellépni. A hol tehette, kerülte az embereket, társaságot. Cynárról nem hallott semmit és őrizkedett felőle kérdezősködni. Sz. György képétől félt. Nem szívesen időzött műhelyében és hegedűjével sem tartott bizalmas tanácskozást. Ha Joachimra gondolt, borzasztó kínt okozott. Az elismerés, szeretet, óvációi, melyekben a közönség és ismerősei részesítették, terhére vált. Hálát adott az Istennek, midőn Hubert-uti háza, mely tulajdonát képezte, mindennel együtt be lett zárva s egy szép reggelen Tadin asszony és Hanna kíséretében a sokat ígérő világba utazott.

HUSZONHARMADIK FEJEZET.

Anyira hasonlított Sibilla környezete midőn visszatért az előbbihez, mintha tegnap ment volna el. S mégis két teljes év, (Európa nézve jelentőségteljes) fektet az akkor és most között, melyek a művész életében is jelentőségteljesek voltak.

1847. év tavasza volt. Sibilla csillaga fényesen ragyogott. Utja diadalmenet volt. Az utolsó és legszebb habérokat a szép Sajnaparti városban aratta. Nehéz szívvel távozott ezen pompás helyről, mely már sok embernek szívét, esztét elvarázsolta, de ígéretéhez híven, Geronimo mesternek tett ígéretére gondolva, visszatért a német városba, hol körülbelül mindent úgy talált, mint ahogy elhagyta. De mily szintelen, unalmas volt minden. Látóképessége változott-e meg vagy rajta kívül eső dolgokban nyilvánult-e?

Mily polgáriasak és igénytelenek. Még a német beszédnek sincs csengése. Körüinézett otthonában, melynek fénye, eleganciája elragadta, most semmi sem tetszett. — Mily izléstelen a butor, mily elhalványult a függöny, mily régies a tapet. — Mindennek mássá kell lenni. A helyiségek sem elegeadők. Akkor nem tartott fogatot. Nevetséges csak arra gondolni is, hogy enélkül élni lehetne. Első dolga volt egy gyönyörű Izabella-fogat beszerzése. Most a kocsisnak és a lovaknak kellett hely. Ez és cher hasonló gondolatokkal foglalkozott. De mindez csak játék volt, nem foglalta el agyát.

Miért nem vonult napokig műhelyébe mint azelőtt? Talán Szt. György lovagot kerülte, ki még mindig szobájának falát ékesítette. — Vagy talán meghasonlott hegedűjével? — Kijelentette ezt? Faetum est a napok unalmasak és a Párisban megszakított fonal nem nyert még folytatást.

Semmi sem volt ilyen körülmények között reá nézve kellemesebb, mint azon bejelentés, melyet Hanna egyik nap haragos hangon tett. — Frio del Lago grófné kérde, lehet-e szerencsés.

— Végtelen szívesen látom!

— Nem látom be miért? mormogta Hanna de azért az inasnak szósz szerint átadta a jelentést.

Két egyén találkozására elválása és viszontlátása közt van néha valami végzetes. Ha Sibilla Fior del Lago grófné hangját hallja, sejtette, hogy vibar emelkedik a légtérben.

Párisban megújították Comotói ismeretségüket. Sibilla az elvesztett, fájdalmasan megsiratott hangjegyzetet hasztalan kérte vissza. E helyett a kis grófné által, ki az ünnepeit művésznek kegyét kereste, oly körbe vezetett, mely nemsokára teljes érdeklődését lekötötte.

(Folyt. köv.)

Az egyetem botrányai.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapest, április 30.

Wlassics Gyula miniszter még tegnap, amint az egyetemi zavargásról értesült azonnal felszólította az illetékes egyetemi hatóságokat, hogy hatádektalanul jelentést tegyenek a fegyelmi vizsgálatot azonnal elrendeljük és minden óvó intézkedést tegyenek arra nézve, hogy a zavargások ne ismétlődjenek.

A tényállást tartalmazó jelentést az egyetemi rektor és a jogkari dékán már ma reggel 8 órakor a miniszter elé terjesztették.

A miniszter a jelentés vétele után személyesen megjelent az egyetemen és a rektor a jogkari dékánt szóval is felhívta, hogy a vizsgálatot a legsürgősebben és a legerélyesebben foganatosítsák és egyúttal intézkedett a felügyeleti jogánál fogva az iránt, hogy a vizsgálat minden fázisáról tüzetes értesítést nyerjen.

A miniszter sürgetésére délután az egyetemi tanács ülést tartott és a vizsgálat megejtésére a fegyelmi bíróság tagjait megválasztotta.

Az egyetem dékanátusa ma rendeletet adott ki, amely szerint Pikler Gyula előadásain csakis a tanár hallgatói index fölmutatása mellett vehetnek részt.

Az egyetemi tüntetésből kifolyólag ma volt az első párbaj. Nagy Endre hírlapíró és Köpösdý Dezső jogtanhallgató mérköztek meg egymással.

A feltétel egyszeri golyóváltás volt. Sebesülés nem történt s a felek kibékültek.

Tóth Aladár holnap pisztolypárbajt viv Klár Vilmossal. A Tóth és Kornfeld affér dolgában holnap fegyverbíróóság határoz.

TAVIRATOR.

Udvari bál.

Budapest, április 30. (Saját tud. táv.)

Ma este 8 órakor a budai várban udvari bál volt. Tündéres exotikus növények tavaszi pompában viritottak a teremben. Jelen voltak az összes miniszterek, a világ összes udvari diplomatái, főpapok, főrendek és képviselők. Fél kilencz órakor jelent meg ő Felsége, Mária Jozefával a karján, utánna a főherczegek. A zenekar a »Gotteshalle«-t húzta. A táncz pont kilencz órakor kezdődött. Táncz közben a király a diszteremben cerclét tartott s ezalatt a mágnás hölgyeket bemutatták Mária Jozefának. A csárdásokat cigányzene húzta s éjfélkor ért véget az udvari bál.

A képviselőházból.

Budapest, április 30. (Saj. tud. távirata.)

Holnap az összeférhetlenségi bizottság tanácskozása miatt nem lesz ülés. A Ház legközelebb csütörtökön tart ülést.

Az Adria szerződése.

Budapest, április 30. (Saj. tud. táv.)

Kormányhoz közel álló körökben beszélnek, hogy az Adria szerződés dolgát úgy fogják elintézni, hogy a szerződés idejét 10 évre állapítják meg, s a kormány opciót ad a mostani feltételekre. A szerződés meghosszabbítására az Adriának nincs joga.

A király részvéte.

Lemberg, április 30. A király Isakowicz érsek elhunyt alkalmából táviratilag fejezte ki benső részvétét a leMBERGI örmény-katholikus székeskáptalan-nak. Körber miniszterelnök, Hartel közoktatásügyi miniszter és sok más előkelőség szintén küldött részvétlírátot. Az örmény-katholikus főegyházmegye püspöki helynökévé Moszoro Jakab páteret rendelték ki. (M. Tl.)

A német hadseregről.

Berlin, április 30. A »Lokalanzeiger« jelenté, hogy a francziák közreműködése a Liu tábornok elleni legutóbbi harcokban elmaradt, annak oka a németek meglepően gyors előnyomulása volt. A németek ugyanis egy nappal hamarabb érkeztek a hadműveletekre kiszemelt területre, mint várták. Baillond tábornok, a ki később katonáival Kukvánba érkezett, feltétlenül elismerte a németek kitűnő menetelő képességét.

Hatvan millió font kölcsön.

London, április 30. Az alsóház 213 szavazattal 128 ellenében helybenhagyta azt a költségvetés tárgyalása során elfogadott határozati javaslatot, a mely a kormányt 60 millió fontnyi kölcsön felvételére hatalmazza fel. Azután a kölcsön-törvényjavaslatot is elfogadták első olvasásban. (M. T. I.)

A trónörökös Budapesten.

Bécs, április 30. Ferencz Ferdinánd főherceg, a ki tegnap este feleségével Helmonsödttől ideérkezett, Budapestre utazott az udvari bátra. (M. T. I.)

Az angol kormány enged.

London, ápr. 30. A kabinet előreláthatólag elfogadja a szén ad valorem való elvámolásainak elvételét, miáltal a pénzügyi javaslat megszavazása az alsóházban biztosítottnak látszik. (M. T. I.)

Barnum-botrány Szabadkán.

Szabadka, április 30. A Barnum-czirkuszban, mely egy napra jött le Szabadkára, óriási botrány volt tegnap. Barnum emberei ugyanis megtámadták Zarics Milán szabadkai mérnököt, véresre verték s a csúlkodás alatt elvesztett a mérnök órája és pénze. Amint az esetnek híre ment, a szabadkai nép felzudult a czirkusz ellen, ugyannyira, hogy Bailey jónak látta előadását meg sem tartani. Visszafizette a belépő díjakat, tízezer koronát és Szegedre ment a czirkusz.

Az angol parlamentből.

London, ápril 30. A felsőház első olvasásában elfogadta a katonai tanintézetek létesítéséről és hadapródok kiképzéséről szóló törvényjavaslatot. A javaslatot Frankfort de Montmorency gróf nyújtotta be. A törvényjavaslat azt kívánja, hogy az ifjúságnak az a része, a mely arra fizikailag alkalmas, katonailag idomítás-sék és a katonai kiképzés elemeiben oktatást

nyerjen, hogy ekként képesek legyenek a honvédelemben helyet foglalni. A törvényjavaslat továbbá azt a rendelkezést tartalmazza, hogy minden 17 éven aluli kadet illetményét 10 shillingben állapítsák meg. Kaglan hadügyi államtitkár kijelentette a javaslat tárgyalása során, hogy a kormány teljesen tudatában van annak, hogy milyen hatalmas előnyöket nyújt az ifjúságnak a katonai fegyelemben való gyakorlása, de a törvényjavaslatban foglalt kívánások teljesítése igen nagy kiadásokkal járna s ezért ezt a kérdést jól meg kell fontolni. A terv óriási kiadásokat igényel, a mellett az önkénteseket az utolsó időben tetemesen szaporították. Ha a szaporítást folytatják, akkor Angliának nemsokára több részben kiképzett katonája lesz, mint a mennyit a honvédelemben haszonnal érvényesíthet. Hosszabb tanácskozás után azonban Lansdowne külügyminiszter hozzájárult a törvényjavaslat második olvasásához határozottan hangsúlyozta, hogy a kormány nem vállal felelősséget a javaslat további sorsáért. (M. T. I.)

A macedón-kérdés.

Szófia, április 17. A hadügyminiszter a szófia helyőrség tisztikarának megiltotta a kávéházaknak és vendéglőknek látogatását. A belügyminiszter intézkedéseket tett, hogy megakadályozza a macedón bizottságok által egybehívott lövész-egyesületek tervbe vett gyakorlatait. Egyedül a szófia lövész-egysége több mint ezer fegyver fölött rendelkezik.

Szt.-Pétervár, április 30. A csár Sinovjev konstantinápolyi nagykövetet Pétervárra rendelte, hogy a macedón-ügyben jelentést tegyen. A nagykövet már el is utazott Konstantinápolyból.

A búr háború.

London, ápr. 30. Rundle tábornok Harismithből Betlehembe menet e hó 21-ike és 24-ike között két halottat és kilencz sebesültet vesztett. Két embere eltűnt. (M. T. I.)

A szaloniki pör.

Konstantinápoly, április 30. A szultán bekérte a szaloniki pör aktáit, hogy Gesov bolgár diplomáciai ügyvivő kérésére a bolgárok ellen hozott ítéleteket enyhítse. A bolgár ügyvivő kérését az orosz nagykövetség is támogatta. (M. T. I.)

Tüntetés Lembergben.

Lemberg, ápril 30. A Siemawska-utcában tegnap este egy tüntetőcsoport beverte az ablakokat. A rendőrség közbelépése végét vetette a tüntetésnek. (M. T. I.)

KOZGAZDASAG.**Nagyváradai hetivásár.**

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1901. április hó 30-ik napján tartott vásárban eladott természetű termények és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 11.40—13.90. Kétszeres buza 13.40—13.10. Rozs 13.80—13.40. Arpa 12.20—11.60. Zab 13.—12.40. Tengeri: 10.60.—10.40. Borsó 38.—. Lencse 42.—. Bab 15.80. Köleskása 25.—. Burgonya 5.—. 100 kiló lángliszt 26.—. zsemlyeliszt 25.50. fehérkenyér liszt 24.50. barnakenyér liszt 21.—. széna fuvarral 5.60. szalma 1.20 Szalonna 108.—, 6 kiló zsúp-szalma

FÉLIX-FÜRDŐ

(Nagyvárad mellett.)

Kényelmes közlekedés, vasuton Nagyváradtól felóra, kocsin háromnegyed órai távban. Május és augusztus hónapokban naponta 10, Vasárnap és ünnepnapokon 14 vonat közlekedik Nagyváraddal. Az új vasuti állomás közvetlenül a fürdő-telep mellett van.

Az európai híri 49° C. meleg természetes hévíz javulva van: az ízületek és izmok csuszos bántalmainál, idült s különösen savós ízületi loboknál, esontörések és ficzomok után visszamaradt vastagodásoknál, köszvényel és annak különböző alakjainál, idegbajoknál, melyek rheumatikus alapon keletkeztek (ischiasnál); különböző bürbajoknál, végre a női ivarszervek bizonyos bajainál, különösen a méh mögötti és közötti izzadmányoknál; belsőleg: heveny és idült gyomor-bántalmaknál, májbajok és vesekövek eseteiben.

Állandó fürdőorvos: DR. MATULAY KÁROLY.

A különböző igények szerint berendezett nagyszámu szobák napi ára 1 kor. 60 fill. és 6 kor. között váltakozik, gyógyterem (Coursalon) hirlapokkal, zongora és tekeasztaljal. Teraszok szép kilátással. Éttermek, sétahelyek a fürdő telepén és mellette elterülő őserdőben. Az erdőben jó tekepálya van.

Hat tükörfürdő, család- és kádfürdőkön kívül mőrfürdők is vannak rendszeresítve.

A régi Felix meder egészen ujonnan lett átalakítva, kényelmes vetkező és pihenő helyekkel s mint eddig ezen rendkívüli gyógyhatásu a régi forrás felett épült fürdő, meghagyva az ősrégi szokást, közös fürdésre használtatik.

Nagyváraddal telephon összeköttetés. Prospektust kívánatra küld bérmentve

a Fürdőkezelőség.

—20, 150 dkg alom-szalma —12. 1 köbm. bükfa 6.30, tölgyfa 5.80, cserfa 6.60, 100 kiló marhahús —.96, üntött gyertya —.84. Lámpaolaj —.80. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.80. Pálinka —.72, Szilva-pálinka 1.60. Szesz 2.—. 1 mm. kőszó 21.50, nyers fagyú —.48. olvaszt. fagyú 72.—, szapan 48.—, mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju, —.—, Egy hektoliter ó bor 66.—, uj bor 54.—, mész 2.30, kemény faszén 3.20, puha faszén 3.—, kendermag 22.—, köles 12.—, repce —.—, dió 56.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 42.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 28, szalona 1.28, sertéshus —.96, juh-hus 64, veres hagyma 18, fog hagyma 50, bors 2.20, paprika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter kőolaj 44, mm. büköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Forgalmi kimutatás 1901. évi április hó 30-ról. Tiszta buza körülbelül 1250 hltr, kétszeres buza 220 hltr, rozs 480 hltr, árpa 150 hkl. zab 180 hltr, tengeri 320 hltr, burgonya 580 hltr. Lásbas jószágok: Hizott sertés mintegy 180 drb, félhizott 270, sovány 300, süldő 880, malac: 920, hizott marha 12, jármás ökör 410, fejős tehén 240, borju 230, bivaly 8, juh és kecske 550, ló 303.

Marha ártáblázat 1901. április hó 30-ról. Egy pár első rendű jármás ökör 660—720, egy pár másodrendű jármás ökör 520—640, egy pár harmadrendű jármás ökör 280—500, 1 drb fejős tehén 120—260. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 170—250. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 120—180, 2 drb. veres borju 14—40, 1 drb. fél éves borju 30—48, 1 drb egy éves borju 46—76, két éves borju 70—180. 1 drb hizott sertés 78—138, 3 pár fél éves 28—32, 1 pár egy éves sertés 38—58, 1 pár két éves sertés 66—160. 1 d. igás ló 160—250, 1 pár ökörbőr 40—50, pár tehénbőr 26—36. 1 pár bojubőr 10—22, 1 pár lóbor 10—20.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, április 30.	
Buza októberre	7.81
Buza áprilisra	7.75
Tengeri	5.40
Rozs okt.	6.92
Zab apr.	6.47
Káposzta, repce, aug.	—

Értéktőzsde

Budapest, április 30.	
Oszták hitel	721.75
Magyar hitel	728.50
Államvasút	690.—
Rimamurányi	528.50
Magyar jelzálog	466.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. április 30-án.

Magyar aranyjárdék 4%	117.50
Magyar koronajárdék	92.40
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4,5%	120.75
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2,5%	100.50
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	118.—
Magyar ifjúsághoz tartozó kötvény 4%	93.25
Italmérségi jog megváltási kötvény	99.50
Horvát-szlavónföldterhermentési kötvény	93.50
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	173.50
Tiszszabályozás szezedi sorsjegyek kölcsön	141.—
Oszták járadék papírban	98.25
Oszták járadék ezüstben	97.80
Oszták járadék aranyban	117.60
Oszták korona járadék	97.25
Oszták államsorsjegyek	141.—
Oszták magyar bank részvény	16.77
Magyar hitelbankrészvény	691.50
Oszták hitelintézet részvény	685.50
Párisi vista	95.50
20 frankos arany (Napoleon'or)	19.09
Németbirodalmi márka	117.52
London vista	240.25
20 márkás arany	28.55

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

„Széchenyi“ szálloda és vendéglő megnyitása.

Alulírott tisztelettel bátorkodom Biharvármegye és Nagyvárad város nagyérdemű közönségének becses tudomására hozni, hogy a Nagyvárad város tulajdonát képező **Széchenyi szállodának** bérletét átál vettem annak eddigi jó hírét és nevét nem csak továbbra is fenntartani, hanem lehetőleg emelni iparkodom, mindenek előtt hálás köszönetemet fejezem ki a mélyen tisztelt nagyérdemű közönségnek azon szives pártfogásáért, melyben engem eddig — tíz éven át — a »Nemzeti szálloda« bérletében részesíteni kegyeskedett.

A »Széchenyi szálloda« éttermét 1901. évi május hó 1-ső napján bátorkodom **megnyitni**, midőn erről Biharvármegye és Nagyvárad város mélyen tisztelt nagyérdemű közönségét szerencsém van értesíteni, a további szives pártfogását kérem. Részemről ígérem, hogy **jó ételek és tiszta italok, pontos és figyelmes kiszolgálását** legfőbb kötelességemnek fogom tartani. A szives pártfogásba magamat ajánlva, maradok tisztelettel kész szolgálója **Schüch József,** 83-2-2 a »Széchenyi szálloda« bérlője.

Az összes 50.000 nyereség sorsjegyre.
A legnagyobb nyereség: legelőrehozásból **1.000.000** korona
A nyereségek részlete a következők:

1 jutalom	6000
1 nyer. á.	4000
1 . . .	2000
2 . . .	1000
1 . . .	900
1 . . .	800
1 . . .	700
1 . . .	600
2 . . .	400
1 . . .	300
3 . . .	250
1 . . .	200
1 . . .	150
31 . . .	100
67 . . .	50
3 . . .	30
432 . . .	20
763 . . .	10
1238 . . .	5
90 . . .	3
81700 . . .	2
3900 . . .	1
4900 . . .	1
50 . . .	1
3900 . . .	1
2900 . . .	1
50,000 nyer. és jut. összegben	13.160,000

Kiváló szerencse TÖRÖK-nél
Még ma sokan szerencsések lettek általunk. Öt millió koronánál többet nyertek nagyrabecsült vevőink. **egész világ legesélydusabb sorsjátéka** a mi m. kir. osztálysorsjátékunk, mely nemsokára újból veszi **10 00 sorsjegy 50,000** pénzt. **5 hónap alatt összesen Tizenhárom millió 160,000** koronát, egy hatalmas összeget sorsolnak ki. Az egész vállalat **állami felügyelet alatt áll.** Az I-ső osztály **eredeti sorsjegyeinek** tervszerű betétjei a következők:
egy nyolczad (1/8) forint —.75 vagyis **1.50** korona
egy negyed (1/4) — **1.50** — **3.—**
egy fél (1/2) — **3.—** — **6.—**
egy egész (1) — **6.—** — **12.—**
A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy a **pénz beküldése** ellenében küldjük szét. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket kérünk, tekintettel arra, hogy a **nyereményhúzások** már május hó 22-én és 23-án lesznek, azonnal, de legkésőbb **I. év május hó 22-ig** bizalommal hozzánk küldeni.
Török A. és Tsa.
BANKHÁZ
Budapest,
Hazánk legnagyobb detail osztálysorsjáték üzlete.
Főáruháza osztálysorsjáték osztályai:
1. V. Váci-körut 4/a.
2. Múzeum-körut 11.
3. Erzsébet-körut 54.

Rendelőlevél levágandó. **TÖRÖK A. ÉS TÁRSA bankháza Budapest.**
Kérek részemre I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.
Az összeget korona összegben { utánvételezni kérem postautalvánnyal küldöm mellékelem bankjegyekben (bélyegekbén) } A-nem tetsző tör- lendő
Pontos cím: _____

VASUTI MENETREN D.

Érvényes 1901. évi május 1-től.

Nagyvárad—Dévaványa—Gyoma.				Gyoma—Dévaványa—Nagyvárad.				Vésztő—Kötegyán—Hollód.				Hollód—Kötegyán—Vésztő.				
	V. v.	Sz. v.	ind.		Sz. v.	V. v.	ind.		V. v.	V. v.		V. v.	V. v.	ind.	V. v.	V. v.
Nagyvárad	ind.	5 50	2 14	Gyoma	ind.	3 40	2 30	Vésztő	ind.	4 45	5 27	Hollód	ind.	4 35	12 05	
Ósi		6 09	2 29	Ózed		4 07	2 54	Okány		5 07	5 49	Mocsár-Gyanta		4 46	12 17	
Uj-Palota		6 24	2 42	Déva-Ványa		4 37	3 26	Gyanta		5 23	6 07	Rippa		5 02	12 39	
Cyires		6 41	3 01	Kéthalom		5 14	3 43	Sarkad-Keresztur		5 36	6 18	Tenke		5 24	1 17	
Körösszeg		7 02	3 21	Körös-Ladány		5 40	4 28	Méhkerék		5 52	6 36	Fekete-Tót		5 44	1 39	
Szakál		7 19	3 38	Szeghalom		6 12	5 22	Kötegyán	érk.	6 16	6 57	Fekete-Bátor		6 06	2 07	
Nagy-Tóti		7 36	3 55	Vésztő		6 38	5 52	Kötegyán	ind.	6 29	7 12	Árpád		6 16	2 18	
Komád		7 53	4 12	Kót		6 52	6 07	Pósa		6 48	7 24	Erdő-Gyarak		6 25	2 28	
Iráz		8 10	4 29	Iráz		7 10	6 38	Ilye		7 02	7 39	Csegöd		6 34	2 38	
Kót		8 27	4 46	Komádi		7 22	6 50	Csegöd		7 12	7 49	Ilye		6 57	2 58	
Vésztő		8 44	5 03	Nagy-Tóti		7 34	7 02	Erdő-Gyarak		7 21	7 59	Pósa		7 07	3 09	
Szeghalom		9 01	5 20	Szakál		7 46	7 23	Árpád		7 39	8 20	Kötegyán	érk.	8 06	3 22	
Körös-Ladány		9 18	5 37	Körös-Ladány		8 00	7 47	Fekete-Bátor		7 52	8 35	Kötegyán	ind.	8 15	3 52	
Kéthalom		9 35	5 54	Gyires		8 12	7 59	Fekete-Tót		8 15	9 03	Méhkerék		8 33	4 12	
Déva-Ványa		9 52	6 11	Uj-Palota		8 24	8 12	Tenke		8 39	9 32	Sarkad-Keresztur		8 43	4 23	
Ózed		10 09	6 28	Ósi		8 36	8 27	Rippa		8 51	9 45	Gyanta		9 02	4 44	
Gyoma	érk.	10 26	6 45	Nagyvárad	érk.	8 48	8 40	Mocsár-Gyanta		9 01	9 57	Okány		9 20	5 04	
								Hollód	érk.	9 01	9 57	Vésztő	érk.	9 20	5 04	

Székelyhid—Margita—Sz. Somlyó.				Sz. Somlyó—Margita—Székelyhid.				Szeghalom—Füzes-Gyarmat.				Füzes-Gyarmat—Szeghalom.				
	V. v.	Sz. v.	ind.		Sz. v.	V. v.	ind.		V. v.	V. v.		V. v.	V. v.	ind.	V. v.	V. v.
Székelyhid	ind.	9 36	6 40	Szilágy-Somlyó	ind.	3 18	2 05	Szeghalom	ind.	10 20	5 50	P.-Ladány	ind.	6 50	2 04	
A.-Keresztur		10 20	7 22	Sz. Nagyalu		3 43	2 30	Füzes-Gyarmat		10 45	6 17	Szerp		7 40	2 48	
V.-Ábrány		10 34	7 35	Ipp		4 10	2 47	B.-N.-Bajom		11 43	7 15	B.-Udvari		7 54	3 01	
Monos-Petri		10 45	7 45	Széplak		4 35	3 27	B.-Udvari		11 58	7 30	B.-N.-Bajom		8 17	3 23	
Margita		11 05	8 04	Bályok		4 47	3 40	Szerp		12 09	7 41	Füzes-Gyarmat		9 09	4 07	
Felső-Ábrány		11 19	8 17	Szoldobágy		5 01	3 55	P.-Ladány	érk.	1 10	8 32	Szeghalom	érk.	9 30	4 28	
Szoldobágy		11 33	8 31	Felső-Ábrány		5 19	4 15									
Bályok		11 47	8 45	Margita		5 38	4 37									
Széplak		12 18	9 12	Monos-Petri		5 48	4 48									
Ipp		12 48	9 40	V.-Ábrány		5 58	4 59									
Sz. Nagyalu		1 10	9 59	A.-Keresztur		6 11	5 13									
Szilágy-Somlyó	érk.	1 34	10 22	Székelyhid	érk.	6 50	5 54									

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.				Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.				Püspök-Ladány—Debrecen—Ermihályfalva.							
	Gy. v.	Sz. v.	ind.		Gy. v.	Sz. v.	ind.		Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	ind.	Gy. v.	Sz. v.	ind.
Budapest	ind.	6 50	8 30	2 14	5 45	9 15		Kolozsvár	ind.	5 23	7 10	12 32	6 13	11 01	
Rákos		7 02	8 51	2 13	6 06	9 25		Jegenye		6 40	8 37	1 44	7 16		
Ujszász		8 28	10 59	3 56	8 40	10 56		B.-Hunyad		7 09	9 19	2 15	8 37	12 52	
Szeghalom		9 07	11 31	3 59	9 27	11 19		Csucsá		7 47	10 08	3 01	9 32	1 34	
Székelyhid		9 21	11 50	4 19	9 46	11 33		Rév		7 59	10 25	3 15	9 49	1 48	
Püspök-Ladány		10 10	12 40	5 08	10 55	12 55	4 54	Élesd		8 11	10 42	3 28	10 07	2 01	
Baránd		10 24	12 54	5 12	11 07		5 11	Mező-Telegd		8 21	11 01	3 38	10 27	2 25	
Sáp		10 38	13 08	5 20	11 21		5 32	F.-Vásárhely		8 32	11 10	3 57	10 37	2 31	
B.-Ujfalva		10 52	13 22	5 28	11 35		5 58	Váradi-Velenceze		8 43	11 21	4 10	11 04	2 38	
M.-Peterd		11 06	13 36	5 36	11 49		6 15	Nagyvárad	érk.	8 52	11 30	4 10	11 04	2 38	
M.-Keresztur		11 20	13 50	5 44	12 03		6 31	Nagyvárad	ind.	9 06	11 44	4 20	11 14		
Bors		11 34	14 04	5 52	12 17		6 47	Püspöki		9 20	12 02	4 30	11 22		
Püspöki		11 48	14 18	6 00	12 31		7 03	Bors		9 34	12 16	4 40	11 37		
Nagyvárad	érk.	12 02	14 32	6 08	12 45		7 19	Mező-keresztur		9 48	12 30	4 50	11 50		
Nagyvárad	ind.	12 16	14 46	6 16	12 59		7 35	Mező-Peterd		10 02	12 44	5 00	12 05	3 18	
V.-Velenec		12 30	15 00	6 24	13 13		7 51	B.-Ujfalva		10 16	12 58	5 10	12 19		
F.-Vásárhely		12 44	15 14	6 32	13 27		8 07	Sáp		10 30	13 12	5 20	12 33		
M.-Telegd		12 58	15 28	6 40	13 41		8 23	Báránd		10 44	13 26	5 30	12 47		
Élesd		1 02	15 32	6 48	13 55		8 39	P.-Ladány		10 58	13 40	5 40	1 01		
Rév		1 16	15 46	6 56	14 09		8 55	Szajol		11 12	13 54	5 50	1 15		
Csucsá		1 30	15 50	7 04	14 23		9 11	Szolnok		11 26	14 08	6 00	1 29		
B.-Hunyad		1 44	16 04	7 12	14 37		9 27	Ujszász		11 40	14 22	6 10	1 43		
Jegenye		1 58	16 18	7 20	14 51		9 43	Rákos		11 54	14 36	6 20	1 57		
Kolozsvár	érk.	2 12	16 32	7 28	15 05		9 59	Budapest	érk.	12 08	14 50	6 30	2 11		

Nagyvárad—Szeged.				Szeged—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.							
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.				
Nagyvárad	ind.	10 20	4 30	7 00	Szeged	ind.	3 40	10 25	6 40	Nagyvárad	ind.	10 20	4 30	7 00	Arad	ind.	5 10	11 20	9 00
Ósi		10 30	4 41	7 16	H.-M.-Vásárhely		4 38	11 05	7 50	Ósi		10 30	4 41	7 16	Kötegyháza		6 14	12 31	10 54
Less		10 48	5 01	7 40	Oroszháza		5 41	11 54	9 20	Less		10 48	5 01	7 40	Csaba	érk.	6 40	12 57	11 24
Gyapju		10 56	5 10	7 52	Csaba		7 00	2 33	4 50	Gyapju		10 56	5 10	7 52	Csaba	ind.	7 00	2 33	4 50
Cséffa		11 03	5 19	8 05	Gyula		7 27	3 05	5 26	Cséffa		11 03	5 19	8 05	Gyula		7 27	3 05	5 26
Szalonta		11 26	5 44	8 46	Sarkad		7 47	3 27	5 56	Szalonta		11 26	5 44	8 46	Sarkad		7 46	3 27	5 56
Kötegyán		11 46	6 05	9 15	Kötegyán		7 57	3 39	6 10	Kötegyán		11 46	6 05	9 15	Kötegy		7 53	3 39	6 10
Sarkad		11 57	6 17	9 31	Szalonta		8 23	4 10	6 47	Sarkad		11 57	6 17	9 31	Szalon		8 22	4 10	6 47
Gyula		12 21	6 44	10 01	Cséffa		8 42	4 34	7 18	Gyula		12 21	6 44	10 01	Cséffa		8 44	4 34	7 18
Csaba		2 06	7 41	4 44	Gyapju		9 04	5 00	7 51	Csaba	érk.	12 45	7 06	10 30	Gyapju		9 04	5 00	7 51
Oroszháza		3 12	9 16	5 50	Less		9 19	5 19	8 16	Csaba	ind.	2 23	7 18	4 32	Less		9 21	5 19	8 16
H.-M.-Vásárhely		3 53	10 02	7 00	Ósi		9 21	5 19	8 16	Kötegyháza		2 54	7 46	5 03	Ósi		9 32	5 30	8 31
Szeged		4 28	10 55	7 55	Nagyvárad	érk.	9 32	5 30	8 31	Arad	érk.	3 55	8 50	6 05	Nagyvárad	érk.	9 32	5 30	8 31

Nagyvárad—Belényes—Vaskó.				Vaskó—Belényes—Nagyvárad.				Nagyvárad—Ermihályfalva.				Ermihályfalva—Nagyvárad.				
	Tv.sz.	Sz. v.	ind.		Sz. v.	Tv.sz.	ind.		Sz. v.	V.		Sz. v.	V.	ind.	Sz. v.	V.
Nagyvárad	ind.	5 35	2 40	Vaskó	ind.	4 12	2 55	Nagyvárad	ind.	4 15	6 44	Ermihályfalva	ind.	6 10	5 20	
V.-Velenec		5 47	2 51	Lunka-Rézbánya		4 12	3 08	B.-Püspöki		4 30	7 10	Erselind		6 41	6 10	
Félic-Fürdő		6 11	3 13	Szudrics		4 39	3 37	Bihar		4 50	7 36	Székelyhid		7 10	6 28	
Kardó		6 26	3 27	Belényes		5 07	4 16	Paptamási		5 14	8 03	Nagykőgy		7 22	7 02	
Nyárló		7 07	4 07	Sonkolyos		5 28	4 36	Gyapoly		5 27	8 21	B.-Diószeg		7 35	7 22	
Magyar-Gyepes		7 19	4 18	Belényes-Ujlak		5 40	4 51	B.-Diószeg		5 43	8 44	Gyapoly		7 50	7 40	
Tasádfő		7 34	4 32	Borz		5 49	5 01	Nagykőgy		5 55	8 59	Paptamási		8 11	8 08	
Drág-Cséke		7 55	4 46	Sólyom		6 05	5 22	Székelyhid		6 24	9 32	Bihar		8 29	8 33	
Magyar-Cséke		8 12	4 59	Gyanta		6 26	5 43	Erselind		6 45	10 00	B.-Püspöki		8 52	8 58	
Dused		8 25	5 13	Hollód		6 40	6 00	Ermihályfalva	érk.	7 15	10 36	Nagyvárad	érk.	9 06	9 15	
Szombatság-Rogoz		9 02	5 47	Szombatság-Rogoz		7 01	6 29									
Hollód		9 15	5 59	Dused		7 25	6 55									
Gyanta		9 29	6 12	Magyar-Cséke		7 37	7 08									
Sólyom		9 55	6 36	Drág-Cséke		7 56	7 33									
Borz		10 10	6 50													